

А К Т

лісопатологічного обстеження окремих лісових насаджень Дніпровсько-Тетерівського державного лісомисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

20.08.2025

с. Сухолуччя

На звернення Дніпровсько-Тетерівського державного лісомисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України (далі - Дніпровсько-Тетерівське ДЛМГ), лист від 12.08.2025 № 325, згідно пунктів 3-6 Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555, наказу «Про утворення комісії» від 01 січня 2025р № 5-од, комісією в складі: головного спеціаліста відділу охорони і захисту лісу Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Олександра ГАРБАРА, представника Димерської територіальної громади – начальника відділу з оборонної та мобілізаційної роботи, цивільного захисту та взаємодії з правоохоронними органами Євгенія МЕЛЬНИЧЕНКА, начальника відділу моніторингу стану лісових насаджень державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі - ДСЛП «Київлісозахист») Валерія ЧАВЧЕНКА, головного лісничого Дніпровсько-Тетерівського ДЛМГ Олександра ЦЮЦЮРИ, провідного інженера ОЗЛ Дніпровсько-Тетерівського ДЛМГ Любові ЧЕРВОНЕНКО, лісничого Богданівського лісництва Василя ІВАЩЕНКА, лісничого Сухолуцького (Пилявського) лісництва Богдана САЧКОВСЬКОГО, лісничого Овдієвонивського лісництва Анатолія КОВАЛЯ, помічника лісничого Рихтянського лісництва Олександра КОМИНИ проведено лісопатологічне обстеження окремих лісових насаджень Дніпровсько-Тетерівського ДЛМГ, що потребують призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів у 2025 році.

Обстеження проводилось наземним рекогносцирувальним методом із використанням методики обстеження осередків стовбурових шкідників, оцінюванням стану деревостану та популяційних показників стовбурових комах («Методичні рекомендації щодо обстеження осередків стовбурових шкідників лісу», під керівництвом доктора с. г. наук, с. н. с. В.Л. Мешкової, схвалених Вченою Радою УкрНДІЛГА, протокол №7 від 31.03.2010р.). Критерії шкодочинності стовбурових комах розраховувались відповідно до «Методичних рекомендацій щодо обстеження осередків стовбурових шкідників лісу».

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень, що обстежувались, наведена нижче за матеріалами базового лісовпорядкування 2014 року.

Всі обстежені насадження відносяться до категорії - ліси протиерозійні.

Богданівське лісництво

Квартал 27 виділ 5, площа 9,5 га, склад - 8СЗК(51)2СЗК(80), вік - 51 рік, повнота - 0.80, бонітет - 1, середня висота - 18 м, середній діаметр - 16 см, запас деревини - 310 м3/га.

Квартал 40 виділ 6, площа 1,1 га, склад - 10СЗ, вік - 52 роки, повнота - 0.90, бонітет - 1, середня висота - 20 м, середній діаметр - 18 см, запас деревини - 375 м3/га.

Квартал 163 виділ 1, площа 19,1 га, склад - 10СЗ, вік - 121 рік, повнота - 0.40, бонітет - 2, середня висота - 27 м, середній діаметр - 40 см, запас деревини - 246 м³/га.

Сухолуцьке лісництво

Квартал 233 виділ 3, площа 0,8 га, склад - 10СЗ, вік - 68 років, повнота - 0.80, бонітет - 3, середня висота - 16 м, середній діаметр - 18 см, запас деревини - 220 м³/га.

Квартал 321 виділ 29, площа 3,3 га, склад - 10СЗ+БП, вік - 35 років, повнота - 0.90, бонітет - 1, середня висота - 14 м, середній діаметр - 14 см, запас деревини - 220 м³/га.

Сухолуцьке (Пилявське) лісництво

Квартал 279 виділ 21, площа 1,6 га, склад - 10СЗ, вік - 111 років, повнота - 0,55, бонітет - 2, середня висота - 27 м, середній діаметр - 40 см, запас деревини - 340 м³/га.

Квартал 280 виділ 11, площа 4,7 га, склад - 10СЗ+БП, вік - 111 років, повнота - 0.60, бонітет - 2, середня висота - 26 м, середній діаметр - 40 см, запас деревини - 345 м³/га.

Квартал 280 виділ 19, площа 2,2 га, склад - 10СЗ(111)+СЗ(71), вік - 111 років, повнота - 0.60, бонітет - 2, середня висота - 27 м, середній діаметр - 40 см, запас деревини - 365 м³/га.

Квартал 320 виділ 6, площа 6,0 га, склад - 10СЗ, вік - 81 рік, повнота - 0.65, бонітет - 1, середня висота - 24 м, середній діаметр - 26 см, запас деревини - 320 м³/га.

Овдієвонівське лісництво

Квартал 267 виділ 3, площа 5,5 га, склад - 10СЗ, вік - 101 рік, повнота - 0,70, бонітет - 2, середня висота - 24 м, середній діаметр - 32 см, запас деревини - 370 м³/га.

Квартал 296 виділ 10, площа 6,3 га, склад - 10СЗ, вік - 126 років, повнота - 0.60, бонітет - 2, середня висота - 27 м, середній діаметр - 40 см, запас деревини - 360 м³/га.

Рихтянське лісництво

Квартал 198 виділ 6, площа 4,9 га, склад - 10СЗ, вік - 55 років, повнота - 0.90, бонітет - 3, середня висота - 15 м, середній діаметр - 16 см, запас деревини - 230 м³/га.

Квартал 244 виділ 16, площа 2,6 га, склад - 10СЗ, вік - 53 роки, повнота - 0.85, бонітет - 1, середня висота - 20 м, середній діаметр - 20 см, запас деревини - 350 м³/га.

Квартал 246 виділ 5, площа 4,4 га, склад - 10СЗ+БП, вік - 50 років, повнота - 0.90, бонітет - 1А, середня висота - 21 м, середній діаметр - 22 см, запас деревини - 405 м³/га.

Квартал 292 виділ 12, площа 1,0 га, склад - 10СЗ+БП, вік - 55 років, повнота - 0.70, бонітет - 1, середня висота - 20 м, середній діаметр - 22 см, запас деревини - 290 м³/га.

Квартал 292 виділ 15, площа 0,6 га, склад - 10СЗ, вік - 50 років, повнота - 0.80, бонітет - 2, середня висота - 17 м, середній діаметр - 18 см, запас деревини - 265 м3/га.

Під час лісопатологічного обстеження насаджень сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) встановлено, що ослаблення та відмирання дерев сосни зумовлене, як правило, заселенням великим та малим сосновими лубоїдами (*Tomicus piniperda* L., *Tomicus minor* H.). Доказами пошкодження та відмирання переважаючої кількості дерев сосни в межах ділянок є виявлені в місцях відшарування кори ходи вказаних стовбурових шкідників та їхні відбитки на внутрішній поверхні кори. Наявні також ознаки заселення, характерні для стенографа (*Ips sexdentatus* Börner), про свідчать личинки під корою, та бурове борошно в окоренках. Крім того, про наявність великого та малого соснових лубоїдів свідчать пагони на ґрунті під проекціями крон після додаткового живлення імаго і їхні вхідні та вихідні льотні отвори на стовбурах дерев. Зоною заселення стовбурових шкідників є товста, перехідна або тонка кора залежно від особливостей біології кожного виду. Рівень фізіологічної шкодочинності перелічених вище шкідників вище середнього.

Крім того, в насадженнях Богданівського лісництва у кварталі 27 виділ 5 діє осередок кореневої губки (КГ) *Heterobasidion annosum*, спостерігається дифузний характер всихання. Характерною візуальною ознакою є наявність поодиноких або куртинних повалених дерев та дерев, з помітним нахилом від вертикальної осі, внаслідок ураження грибом кореневої системи, викликаючи корозійно-деструктивний тип гнилі (строкату ситову). Зовнішні ознаки ураження, де активно проходить розвиток КГ, проявляються в зменшенні річного приросту, ажурності крон, укороченні хвої. Хвоя втрачає блиск, набуває блідо-зелений відтінок, легко осипається, пізніше жовтіє, буріє, передчасно опадає. В подальшому насадження заселилось стовбуровими шкідниками (великим та малим сосновими лубоїдами).

У кварталі 40 виділі 6 Богданівського лісництва насадження пройдено низовою пожежею в 2024 році, відмічається пошкодження нижньої частини крони. Послаблення насадження через пожежу стало причиною заселення та відпрацювання деревостану великим та малим сосновими лубоїдами (*Tomicus piniperda* L., *Tomicus minor* H.).

Також в Сухолуцькому (Пилявському) лісництві у кварталі 279 виділі 21, кварталі 280 виділі 11 та виділі 19, дерева сосон пошкоджені вітровалом – буреломом. Характер пошкодження – суцільний.

За наслідками виконаного обстеження, з метою поліпшення санітарно стану насаджень Дніпровсько – Тетерівського ДЛМГ, покращення лісопатологічної ситуації, попередження поширення шкідників та хвороб, з огляду на те, що проведення вибіркової санітарної рубки призвело б до зменшення повноти нижче значень, встановлених п. 27 чинних Санітарних правил в лісах України, комісія призначає суцільні санітарні рубки на перелічених нижче ділянках лісу загальною площею 7,0 га, а саме:

Богданівське лісництво

У кв. 27 вид. 5 ділянка (6) на площі 0,6 га у центральній частині виділу, запас, що вирубується - 90 м3/га. Причина – ураження кореневою губкою, пошкодження великим та малим сосновими лубоїдами.

У кв. 40 вид. 6 ділянка (1) на площі 0,5 га у східній частині виділу, запас, що вирубується - 245 м3/га. Причина – пожежа низова 2024 року.

У кв. 163 вид. 1 ділянка (3) на площі 0,3 га у південно - східній частині виділу, запас, що вирубується - 145 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами, стенографом.

У кв. 163 вид. 1 ділянка (4) на площі 0,2 га у південно - східній частині виділу, запас, що вирубується - 110 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами, стенографом.

Сухолуцьке лісництво

У кв. 233 вид. 3 ділянка (1) на площі 0,2 га у північно - східній частині виділу, запас, що вирубується - 225 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами.

У кв. 321 вид. 29 ділянка (1) на площі 0,3 га у південній частині виділу, запас, що вирубується - 175 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами.

Сухолуцьке (Пилявське) лісництво

У кв. 279 вид. 21 ділянка (1) на площі 0,2 га у північній частині виділу, запас, що вирубується - 360 м3/га. Причина – пошкодження вітровалом – буреломом.

У кв. 280 вид. 11 ділянка (2) на площі 0,3 га у південно – західній частині виділу, запас, що вирубується - 235 м3/га. Причина – пошкодження вітровалом – буреломом.

У кв. 280 вид. 19 ділянка (1) на площі 0,4 га у західній частині виділу, запас, що вирубується - 300 м3/га. Причина – пошкодження вітровалом – буреломом.

У кв. 320 вид. 6 ділянка (2) на площі 0,7 га у південно - західній частині виділу, запас, що вирубується - 365 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами.

Овдієвонівське лісництво

У кв. 267 вид. 3 ділянка (1) на площі 0,7 га у північній частині виділу, запас, що вирубується - 250 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами, стенографом.

У кв. 296 вид. 10 ділянка (4) на площі 0,5 га у північно - західній частині виділу, запас, що вирубується - 260 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами, стенографом.

Рихтянське лісництво

У кв. 198 вид. 6 ділянка (3) на площі 0,3 га у південній частині виділу, запас, що вирубується - 155 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами, стенографом.

У кв. 198 вид. 6 ділянка (4) на площі 0,2 га у південно - західній частині виділу, запас, що вирубується - 110 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами.

У кв. 244 вид. 16 ділянка (1) на площі 0,2 га у північно - східній частині виділу, запас, що вирубується - 330 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами.

У кв. 244 вид. 16 ділянка (2) на площі 0,3 га у південно - західній частині виділу, запас, що вирубується - 180 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами.

У кв. 246 вид. 5 ділянка (1) на площі 0,3 га у південно - східній частині виділу, запас, що вирубується - 260 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами.

У кв. 292 вид. 12 ділянка (2) на площі 0,2 га у східній частині виділу, запас, що вирубується - 170 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами.

У кв. 292 вид. 15 на площі всього виділу - 0,6 га, запас, що вирубується - 210 м3/га. Причина – пошкодження великим і малим сосновим лубоїдами.

На час обстеження вказані негативні чинники призвели до утворення значної кількості сильно ослаблених, відмираючих дерев, свіжого сухостою та сухостою минулих років. Життєздатні дерева I-III категорії стану (без ознак ослаблення, ослаблені та дуже ослаблені) на даних ділянках становлять повноту нижчу критичного показника п.27 діючих Санітарних правил в лісах України.

Комісією визначено необхідність проведення ССР на загальній площі 7,0 га у вище перелічених лісових ділянках з дотриманням санітарних вимог до проведення рубок згідно Санітарних правил в лісах України та іншого природоохоронного та лісового законодавства в 2025 році.

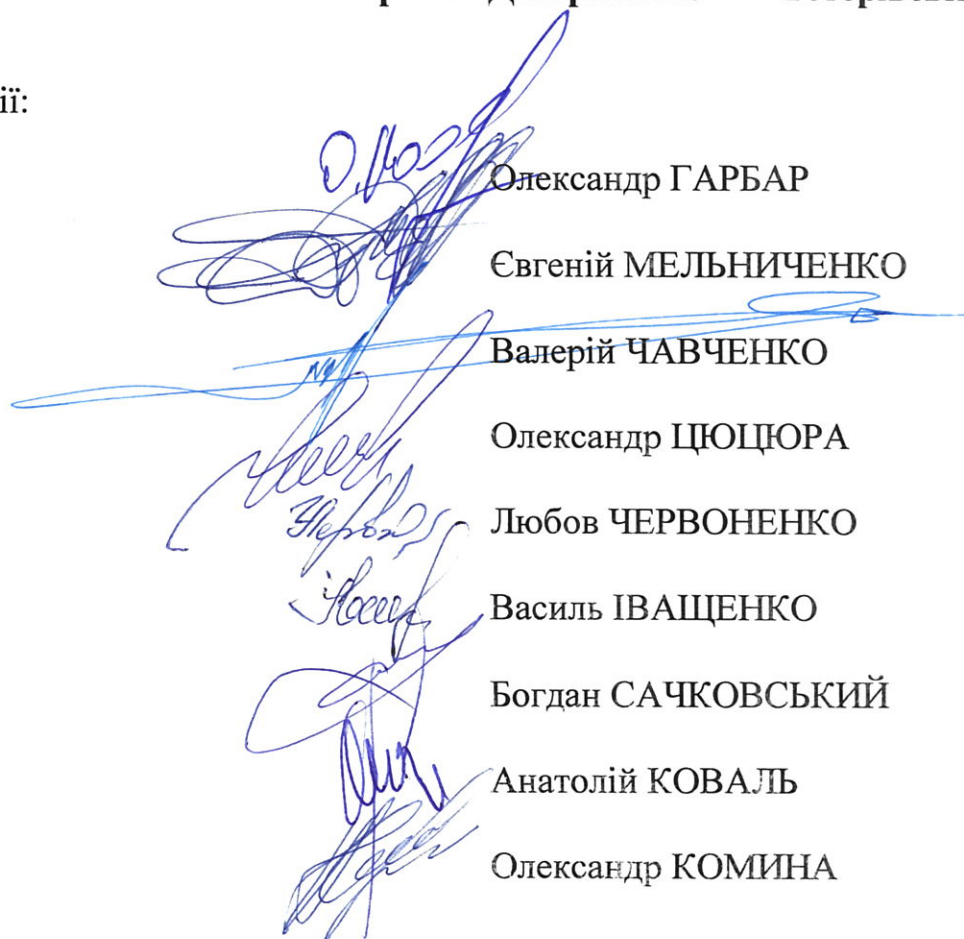
На ділянках залишаються цінні в біоценотичному значенні життєздатні дерева головних лісоутворюючих порід, про що робиться відмітка в лісوروبному квитку.

На зрубках, що утворюються після виконання призначених ССР, провести лісовідновні роботи шляхом створення лісових культур на загальній площі – 7,0 га. Створення лісових культур здійснити з урахуванням чинних схем змішування, способів обробітку ґрунту та інших технологічних особливостей відповідно до лісорослинних умов.

Загальна обстежена площа ділянок 7,0 га.

Примітка: відбір дерев, геодезична зйомка, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводились працівниками лісової охорони Дніпровсько – Тетерівського ДЛМГ.

Підписи членів комісії:

Олександр ГАРБАР
Євгеній МЕЛЬНИЧЕНКО
Валерій ЧАВЧЕНКО
Олександр ЦЮЦЮРА
Любов ЧЕРВОНЕНКО
Василь ІВАЩЕНКО
Богдан САЧКОВСЬКИЙ
Анатолій КОВАЛЬ
Олександр КОМИНА